

■ ЛИЦАТА НА FIBANK ■

Наталия Станоева,

специалист

„Финансови продукти за
физически лица“

Наталия Станоева е специалист Финансови продукти физически лица във Fibank. Има магистърска степен по специалност „Финанси“ от Университета за национално и световно стопанство, сертификат QA (Quality Assurance) и сертификат „Организатор на малък и среден бизнес“. Любим неин цитат е: „Крила имат само тия, дето сърцето им иска да лети“, Николай Хайтов. Книга, която я е вдъхновила, е „Проницателят“ на Андриус Андрюс („Понякога всичко, от което човек се нуждае, е нова гледна точка“).

Казва за себе си: „Опитвам се да добавя живот към деня си, а не ден към живота си.“

- Разкажи ни повече за професионалния ти път.

- Професионалният ми път започна като част от екипа на Fibank преди вече близо 8 години. Започнах работа като банков служител - обслужване на клиенти, първоначално на физически лица, а след това само на юридически лица. През 2016 г. станах Ръководител банков салон, в офис „България“. На стр. 2

■ КЛАСАЦИЯ НА BUSINESS LADY ■

Fibank е любима марка на българите

■ Банката бе класирана и в призовата тройка в още две категории – „Любим работодател“ и „Иновативни марки“

В навечерието на своята 25-та годишнина Fibank бе отличена като Любима марка на българите. Призът е в категория „БАНКИ“ на единствената потребителска класация у нас – „ЛЮБИМИТЕ МАРКИ“. Банката събра най-много потребителски гласове във финалния кръг на класацията и завоюва престижното отличие за трети път от създаването на класацията.

Конкурсът се провежда за десета поредна година от списание Business Lady. „ЛЮБИМИТЕ МАРКИ“ е уникална потребителска класация, основана единствено върху мнението и нагласите на потребителите.

На стр. 3

■ ТОЗИ МЕСЕЦ ПРАЗНУВАТ ■

Fibank отпразнува 10 години на своя офис в Дулово

На 6 юли 2018 г. Fibank (Първа инвестиционна банка) отбеляза 10-годишния юбилей от откриването на своя офис в град Дулово. На събитието присъстваха дългогодишни клиенти, бизнес партньори и приятели на банката от града и региона. На стр. 3

■ ЛИЦАТА
НА FIBANK ■

Наталия Станоева,

специалист „Финансови
продукти за
физически лица“

ОТ СТР. 1

Една година по-късно желанието за нещо различно в банковата сфера ме накара да стана специалист Кредити на физически лица. След създаването на нови пет клона в гр. София станах специалист Финансови продукти физически лица. В същото време съм и представител на ПИБ Албания в България и работя като Relationship manager.

- Какви са предизвикателствата в твоето ежедневие?

- Предизвикателство е да спечеля доверието на клиента и да намеря решение на трудните казуси в динамичната работна среда. В личен план - да успея да съчетая всички неща, които обичам да правя в 24 часа.

- Победител си в категорията „Успешно управление на промяната“ в програмата „Заедно можем повече“. Защо е нужна промяната в ежедневието ти на banker?

- Ежедневието е необходимо, защото ти дава възможност да придобиваш нови професионални качества и умения в различни сфери на банковата дейност.

- Кои са продуктите на фокус при потребителското кредитиране?

- Такъв продукт е промоционалният потребителски кредит „Рестарт“. Той предлага възможност да се обединят и рефинансират кредитните задължения към другите финансови институции при преференциални условия (т.е. 25 базисни пункта отстъпка от лихвата, в случай

че минимум 30% от сумата от новоотпуснатия кредит, но не по-малко от 2 000 лв., се използват за рефинансиране.) Забелязвам също, че продуктите „Промоционална кредитна карта“ и „Овърдрафт 25 години Fibank“ с 25% по-ниска лихва са много търсени от клиентите.

- Каква според теб е банката на бъдещето?

- Промените ще бъдат обусловени с развитието на анализ на потребителските данни и концепцията за „невидимо банкиране“ — потребителят и банките ще си взаимодействат чрез виртуални интерактивни системи. Естествено в централите на банките ще има

висококвалифициран персонал, който ще се развива в насока — доверен съветник за управление на личните финанси на клиента.

- Кои са личностните и професионални качества, които са нужни, за да бъде един banker успешен в бързоразвиваща се и динамична банкова институция като Fibank?

- В бързоразвиваща се банка, като Fibank, трябва да си много организиран, адаптивен, отговорен и креативен. Екипната работа и позитивната нагласа са от голямо значение всеки нов работен ден да започва с устрем.

- Коя е книгата, която четеш в момента?

- „Сделката на живота ти“ на Фредрик Бакман. Наскоро започнах „The Magic of Traveling, Follow the Locals“ на Бистра Якимова.

- Как прекарваш свободното си време?

- Свободното си време прекарвам в пътешествия по най-различни дестинации. Имаме малка, но много забавна група от хора, които пътуваме заедно до екзотични места — самоорганизирани екскурзии, като всяка една е изпълнена с екстремни моменти, които след това се превръщат в хубави спомени. Следваща дестинация съвсем скоро ще са Филипините.

■ КЛАСАЦИЯ НА BUSINESS LADY ■

Fibank е любима марка на българите

ОТ СТР. 1

Те имаха възможност чрез гласуване сами да изберат своя фаворит във всяка една от категориите. През тази година победителите бяха определени с гласовете на над 42 000 души.

Fibank бе класирана и в призовата тройка в още две категории - ЛЮБИМ РАБОТОДАТЕЛ и ИНОВАТИВНИ МАРКИ.

Отличието „Любима марка на българите“ е показателно за усилията, които банката полага вече 25 години да бъде близо до своите клиенти, като им предлага най-съвременните и гъвкави финансови решения. През годините Fibank се утвърди като доверен партньор на българския бизнес и домакинства. По повод своя 25-ти рожден ден банката е подготвила и широка гама специални предложения към клиентите си.

■ Банката бе класирана и в призовата тройка в още две категории – „Любим работодател“ и „Иновативни марки“

■ ТОЗИ МЕСЕЦ ПРАЗНУВАТ ■

Fibank отпразнува 10 години на своя офис в Дулово

ОТ СТР.1

В обръщението си към гостите на събитието и към целия екип на банката, Управителят на офис Дулово г-жа Гюлден Реджеб благодари на всички клиенти за доверието и успешното сътрудничество. Празникът на офиса уважиха още директорът на дирекция „Клонова мрежа“ Кирил Игнатов, заместник-директорът на дирекцията Росица Бинева и управителят на клон Силистра Драга Неделчева.

Офисът на Първа инвестиционна банка в град Дулово е с работно време от 9:00 ч. до 17:30 ч. от понеделник до петък.

■ НИЕ ОТ FIBANK ■

**ПЕТКО
ВЪЛКОВ,**Директор
„Частно
банкиране“<http://privatefibank.bg/>

Като партньор на Erste Asset Management Fibank ще предлага на своите клиенти възможности за инвестиции във фондовете, управлявани от австрийската финансова институция. Дружеството управлява над 140 фонда в Европа, от които специално за България са избрани четири фонда за клиенти на банката. Броят на фондове, които ще се дистрибутират първоначално в дирекция „Частно банкиране“ и няколко избрани офиси от клоновата мрежа на банката, са четири, но се очаква броят им да нарасне през следващата година в зависимост от пазарния интерес и тенденциите на международните капиталови пазари.

Erste Asset Management е международна компания за управление на активи с лидерски позиции в региона на Централна и Източна Европа. Дружеството е част от австрийската финансова група Erste Group Bank AG, специализиращо в управлението на взаимни фондове, алтернативни фондове, частни фондове и други.

■ Какво представляват договорните фондове?

Те дават възможност при премерен риск вложителите да получат значително по-висока доходност на своите спестявания. По своята същност договорните фондове са вид колективни инвестиционни схеми. Най-простата и ясна дефиниция, която може да бъде дадена е, че те са алтернатива за спестяване, чрез която средствата на голям брой инвеститори се събират

Нови инвестиционни възможности за клиентите на Fibank

■ *Fibank и австрийското дружество Erste Asset Management сключиха споразумение за стратегическо партньорство в предлагането на нови за българския пазар договорни фондове*

в един фонд. Събраните средства от своя страна се инвестират в различни финансови инструменти като акции, облигации, ДЦК и др. В зависимост от техния рисков профил и търсената целева доходност тези фондове се делят най-общо на три вида: Нискорискови, Балансирани и Високорискови. Всеки от инвеститорите притежава част от фонда, пропорционална на инвестираната от него сума.

■ Как се развива пазара на инвестиционни фондове в България?

Според последните данни на БНБ за развитието на пазара на инвестиционни фондове в България, се наблюдава значителен ръст на активите на фондовете през последните години в страната. Наблюдавайки отблизо този пазар, могат да се отчетат някои основни тенденции.

- По-висок дял на инвестициите в чуждестранните фондове в структурата на общия обем на активите на инвестиционните фондове;
- Засилване на дела на инвеститорите на дребно (местни физически и юридически лица) в общите активи, макар и все още изоставащ от дела на институционалните инвеститори;
- Делът на инвестиционните фондове в общото финансово богатство на българското домакинство нараства с големи темпо-

ве, но стартира все още от ниска база;

- Преобладава дела на фондове, деноминирани в чуждестранна валута.

Можем да изведем няколко основни предпоставки за засилване на интереса към инвестиционните фондове през последните години. На първо място това е намаляването на лихвите по спестовните продукти, което от своя страна засилва интереса към алтернативни възможности, каквито са взаимните фондове, директни инвестиции в акции, облигации и други финансови инструменти. Друга предпоставка е видимото засилване на апетита към риск в световен мащаб, което се отразява и върху ръста на международните капиталови пазари през последните години. Тук трябва да отбележим и отчетеното от статистиката повишаване на доходите и спадане на безработицата в страната. Разбира се, не на последно място е и постепенното повишаване на финансова култура на населението в страната.

■ Какви са предимствата на инвестицията във взаимни фондове?

Като една от основните инвестиционни алтернативи, взаимните фондове се характеризират с редица предимства, които насърчават интереса към тях през последните години:

- Професионално управление от страна на висококвалифицирани порт-

фолио мениджъри. Това дава възможност на всеки инвеститор да не бъде пряко ангажиран със следене на представянето на финансовите пазари, а да бъде спокоен, че е поверил спестяванията си в ръцете на доказани професионалисти;

- Инвестиране в голям и разнообразен портфейл от ценни книжа на компании в различни индустрии. По този начин дори и дадена компания или сектор да не се представят добре през годината, то реализираните печалби от другите могат да компенсират тези негативи;

- Висока ликвидност на направената инвестиция. За разлика от стандартните депозити, при инвестирането в договорни фондове, клиентът може по всяко време да получи обратно вложените от него средства, остойностен спрямо моментната цена на притежаваните от него дялове. Това е от изключително значение за подобен тип инвестиции, тъй като клиентът получава възможност да направи изход от инвестицията, както в период на несигурна икономическа среда, така и при възникване на ликвидна нужда от лично естество;

- Висока степен на прозрачност — инвеститорите могат ежесечно да получават информация от специализираната за това интернет страница относно резултатите на взаимните фондове;

От ляво надясно: г-н Негелчо Негелчев - Главен изпълнителен директор на Fibank, г-н Мартин Вюрценбергер — представител на Erste Asset Management, г-жа Севдалина Василева — Изпълнителен директор и Член на УС на Fibank, г-н Хайнц Бегнар — Изпълнителен директор на Erste Asset Management и г-н Петко Вълков — Директор "Частно банкиране"

- Данъчни облекчения — печалбите са освободени от данък върху доходите на физическите лица.

На фона на горните обстоятелства Fibank стартира дистрибуцията на четири австрийски фонда. Фондовете са подбрани така че да покрият основната палитра на съотношението риск/доходност, а именно: нискорисков, балансиран и рисков фонд.

Основната разлика в рисковия профил на всеки един от предлаганите фондове е свързана с рисковия компонент в него — инвестиции в акции на публични компании. Така например нискорисковият фонд ESPA Bond

Euro Corporate не инвестира в акции, а единствено в облигации на компании с висок кредитен рейтинг. Балансираният фонд ESPA Portfolio Balanced 30 инвестира до 30% от активите си в акции, а останалата част от портфейла е насочена към по-нискорискови инструменти. За разлика от тях, фондове ESPA Stock Europe и ESPA Stock Global инвестират основно в акции на публични компании, което определя и техния високорисков профил. Повече информация за фондовете можете да откриете на <https://www.erste-am.bg>.

За разлика от стандартните банкови депозити,

инвестициите във взаимни фондове не са гарантирани от държавни институции. Ето защо важен въпрос, на който всеки инвеститор трябва да си отговори преди да закупи дялове от подобни фондове, е каква е степента на риск, която може да поеме за своите средства. Подобни решения не са прости и затова нашите експерти винаги са готови да помогнат на всеки клиент с професионална консултация.

Предупреждение към инвеститори: Инвестициите в дялове на взаимни фондове следва да имат предвид, че стойността на дяловете и

доходът от тях могат да се понижат. Печалбите не са гарантирани и инвеститорите поемат риск да не възстановят инвестициите си в пълния им размер. Инвестициите във взаимни фондове не са гарантирани от гаранционен фонд, създаден от държавата или друг вид гаранция. **Предишните резултати на фондовете не са свързани с бъдещите им резултати. Инвеститорите следва да се запознаят с проспектите на фондовете преди приемането на каквито и да е било инвестиции в тях.**

* Представената публикация има изцяло информационен характер и не следва да се разглежда като поръка за покупко-продажба на ценни книжа или склоняване към вземане на инвестиционно решение.

През 2018 година Fibank отбелязва своята 25-годишнина. От учредяването ѝ на 8 октомври 1993 г. досега банката винаги се е стремяла да бъде пионер в предлаганите на клиентите продукти и услуги. 25 години, в които първи сред банките предложихме Виртуален банков клон, открихме първия ни клон в чужбина, спечелихме множество награди

за „Банка на клиента“ и развихме банкирането в съответствие с най-новите технологии и тенденции. Специално за читателите на „FibankNEWS“ се опитахме да съберем фактите от историята на Fibank, с които се гордеем и причините, заради които се превърнахме за всеки от клиентите ни в „Моята банка“.

**ЗЛАТКО
СТОЯНОВ**

Мениджър
„Корпоративни
комуникации“

Fibank успя да извърви пътя от създаването си до статута на най-голямата банка в страната с български капитали за четвърт век. През тези 25 години Първа инвестиционна банка участваше активно във формирането и развитието на банковия пазар в България, допринасяйки с иновативни продукти и различни решения към клиентите. За успехите ни принос имат и международните партньори на Fibank, с които продължаваме да усъвършенстваме бизнеса си.

Fibank е първата банка в страната, получила 5-годишен кредит от Европейската банка за възстановяване и развитие през 1996 г., целящ подпомагане на малките и средните предприятия (МСП) в България. Стабилните показатели в дейността на банката позволяват тя да договори финансиране на инвестиционни стоки от редица западноевропейски държави, гарантирани от агенции за експортно застраховане. До 2000 г. Fibank открива 2 чуждестранни клона и стартира своя бизнес в банкирането на дребно. Наред с нарастването на активите се увеличават и клиентите, като през 2010 г. посрещнахме нашия едномилionen клиент.

Световната финансова криза, която в България имаше най-силно отражение след 2008 г., беше подходящ момент за реструктуриране и оптимизация на процесите във Fibank. Силен партньор в

25 ГОДИНИ ДОВЕРИЕ ОТ МЕЖДУНАРОДНИТЕ ПАРТНЬОРИ

това начинание срещнахме в лицето на Международната финансова корпорация (IFC), с която банката работи по управлението на риска и доброто корпоративно управление. Резултат на ползотворното сътрудничество между Fibank и IFC е изборът на г-н Юрки Коскело, професионалист с дългогодишен стаж в IFC, за независим член на Над-

зорния съвет на банката.

С цел оптимизиране предлаганите на клиентите продукти и услуги, Fibank се включи в инициативата JEREMIE за МСП и гаранционната програма „Инструмент за споделяне на риска“ на Европейския инвестиционен фонд. Кредитите по тях са с конкурентни лихвени проценти и при по-благоприятни условия

за отпускане и усвояване.

Признание за успешното представяне на Fibank са завоюваните международни награди като: „Най-добра банка в България за 2011 г.“ от финансовото списание Euromoney, най-добра банка в сферата на частното банкиране в България за 2014 г. от списание International Banker, две поредни отличия за най-силна марка сред финансовите институции в страната от международната организация Superbrands.

Няколко месеца преди да отбележи 25-годишнината си Първа инвестиционна банка постигна стратегическо партньорство с един от лидерите на пазара на управление на активи в Централна и Източна Европа - австрийското дружество Erste Asset Management. Чрез партньорството си с Fibank, Erste Asset Management се включва за първи път на българския пазар. Fibank ще предлага четири договорни фонда, които са регистрирани в България и управлявани в Австрия: облигационен фонд, балансиран фонд с умерен риск и два фонда в акции, инвестиращи съответно в европейски и световни компании.

■ АНАЛИЗ ■

Fibank отбелязва най-висок ръст на активите през второто тримесечие

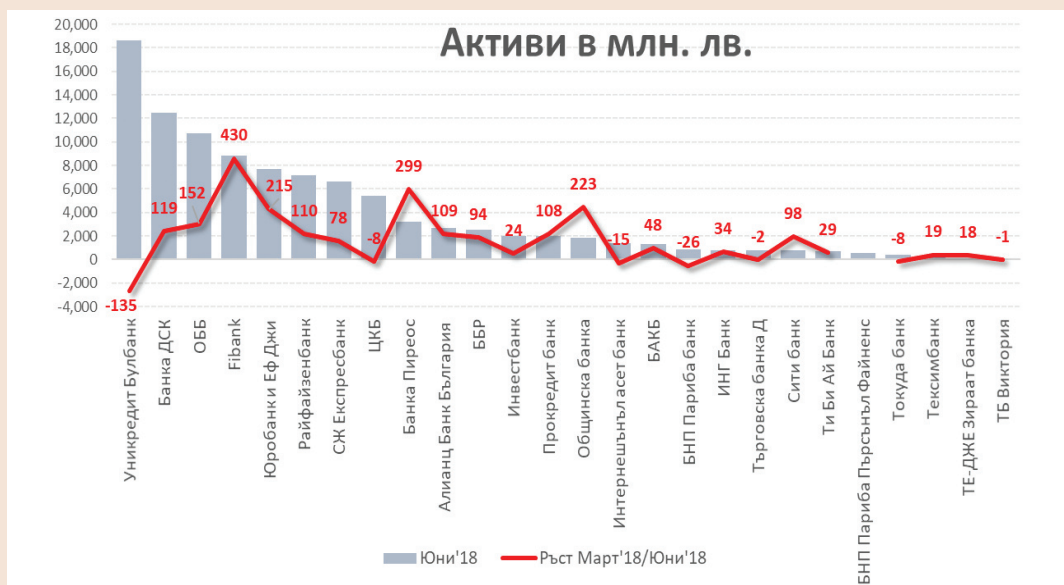

ХРИСТО ХРИСТОВ

Мениджър
„Корпоративни
комуникации“

В края на юни 2018 г. активите на банковата система възлизат на 100,1 млрд. лв., като отбелязват увеличение с 2.6% (2,6 млрд. лв.) спрямо март 2018 г. Ръстът е повлиян основно от включването в агрегираните данни на банковата система за май 2018 г. на клон на чуждестранна банка, отчитана по-рано като финансова институция. С най-голям ръст на активите през второто тримесечие на годината се откроява Първа инвестиционна банка с ръст за периода март-юни от 430 млн. лв. Банката е четвърта по обем на активите си в банковата система, като към средата на годината те достигат до 8,9 млрд. лв.

Брутният кредитен портфейл се увеличава през тримесечието с 3.3% (1,9 млрд. лв.) до 58.9 млрд. лв. Общите кредити за домакинства се увеличават с 1,1 млрд. лв. или 5.5%. Първа инвестиционна банка е трета по размер на отпуснатите потребителски кредити през второто тримесечие като портфейлът ѝ се увеличава с 34 млн. лв. или 3.7%. На годишна база ръстът, реализиран от банката, е в размер на 113,8 млн. лв. При жилищните кредити за второто тримесечие бе отбелязан общ ръст на пазара с 3.1%. Ръ-

ът на портфейла на ПИБ за същия период е в размер на 4.3%.

Завишена кредитна активност се наблюдава и по отношение на бизнес кредитите, които бележат ръст през второто тримесечие на годината с 640,8 млн. лв., а на годишна база ръстът е над 1,2 млрд. лв. Първа инвестиционна банка също се представя добре на фона на общата положителна тенденция в кредитирането, като за периода март – юни увеличава портфейла си от бизнес кредити с нови 115,8 млн. лв. Това ѝ отрежда второ място по ръст за разглежданото тримесечие.

По повод своя 25-годишен юбилей банката предложи на своите клиенти и широка гама продуктови промоции с преференциални условия. Това ни дава основание да очакваме, че ръстът на общия кредитен

портфейл на банката ще се запази и през втората половина на годината.

Отчетните данни на БНБ показват, че тенденцията за спад на дела на необслужваните кредити остава устойчива във времето. В края на юни 2018 г. брутният размер на необслужваните кредити и аванси в системата възлиза на 7 702 млн. лв. (при 7 715 млн. лв. към 31 март 2018 г.). Делът им в общата сума на брутните кредити и аванси намалява до 9.1% (при 9.3% в края на март). Нетната стойност на необслужваните кредити и аванси (след приспадане на присъщата за тази квалификационна категория обезценка) също се понижава и в края на тримесечието е 3 524 млн. лв., или 4.4% от общата нетна стойност на кредитите и авансите (при 4.6% в края на март).

Депозитите в банковата

система нарастват през второто тримесечие с 3.0% (2.5 млрд. лв.) и в края на юни възлизат общо на 86.1 млрд. лв. Собственият капитал на банковата система в края на юни 2018 г. възлиза на 12.0 млрд. лв., като през тримесечието нараства с 12 млн. лв. (0.1%).

Печалбата на банковата система за първата половина на 2018 г. е 801 млн. лв. (при 660 млн. лв. за същия период от миналата година). От БНБ посочват, че разходите за обезценка на финансови активи за текущото полугодие са 207 млн. лв. (при 236 млн. лв. година по-рано). Към 30 юни 2018 г. нивата на показателите за възвръщаемост на активите (ROA) и за възвръщаемост на капитала (ROE) на банковата система на годишна база са съответно 1.60% и 13.30%.

Дирекция „Корпоративни
комуникации“

ИВАЙЛО АЛЕКСАНДРОВ -
Директор „Корпоративни
комуникации“

Десислава БОГДАНОВА -
Отговорен редактор
Христо ХРИСТОВ - Мениджър
„Корпоративни комуникации“

Златко СТОЯНОВ - Мениджър
„Корпоративни комуникации“
Даниела ДОСПЕВСКА - Специалист
„Корпоративни комуникации“

печат: **ROPINT**

■ ЛЮБОПИТНО ■

Българските технологични монети

**Д-Р ВАЛЕНТИНА
ГРИГОРОВА-ГЕНЧЕВА**

Директор на Дирекция „Злато и нумизматика“
e-mail: vgrigorova@fibank.bg

**АНТОН
ОРУШ**

Гост-автор
www.sandacite.bg - Българският портал за стара техника

(ПЪРВА ЧАСТ)

Българските възпоменателни монети, емитирани от БНБ, в по-голямата си част представят исторически и религиозни теми. Има и немалко емисии, свързани с културни и природни забележителности, с годишнини на известни личности и спортни и културни събития.

Но само 10 от над 250 емисии монети, отсечени от 1965 г. до днес, са на технологична тема. Монетите от последните години са в ограничени тиражи от 3000 екз., докато тиражите от времето на Народна република България са огромни – между 10 000 и 300 000 екз. Тиражът зависи от системата за разпростране-

ние на монетите – през социализма тя е централизирана, държавна и широкомащабна, а днес е основно в частни ръце; ограничава я и силно намаляващият брой на колекционерите у нас.

В следващите редове ще разкажем накратко за всяка една от емисиите на технологична тема.

■ Монета

„150 г. от първата железопътна линия в България Русе – Варна“, 2016 г.
10 лв., сребро 925/1000

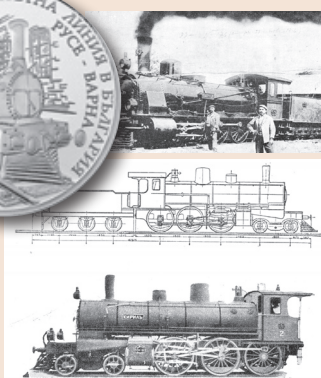
Най-новата от „технологичните“ монети представя влакова композиция с надписи околоръст – „150 ГОДИНИ“ – и на два реда „ПЪРВА ЖЕЛЕЗОПЪТНА ЛИНИЯ В БЪЛГАРИЯ“ и „РУСЕ - ВАРНА“.

Железниците са една от малкото теми в модерната българска нумизматика, на които са посветени две монетни емисии (втората е „1988 – 100 г. Български държавни железници“) и това не е случайно, защото десетилетия наред жп транспортът не само превозва хора и стоки из България, но е единствената и сравнително бърза връзка със света.

След Кримската война Великите сили в Европа изискват от Турция бързо да развие железниците и да свърже балканските си земи с Цариград и пристанищата на Егейско, Черно и Адриатическо море и по р. Дунав. Изборът на трасе и строители за линията става причина за борба между Силите, защото българските земи са кръстопът и мост между Изтока и Запада. Надделяват Великобритания и трасето Русе – Варна. „Цариградски вестник“ от 1.XII.1856 г. е доволен, че „...така пътят Цариград – Виена ще се съкрати със стотина часа“ и ще поевтинее.

На 1.X.1861 г. строителството е обявено и инвеститор става английската компания Barkley brothers. На 1.X.1863 г. тя подписва договор и концесия за 99 г. Издадени са 45 000 акции по 20 англ. лири/бр. – общо около 22,5 млн. зл. лв.

На 21.V.1864 г. се прави първа копка на жп линията Русе – Варна. Строителството върви бавно, скъпо и с малко механизация. Откриването е на 7.XI.1866. Линията е дълга

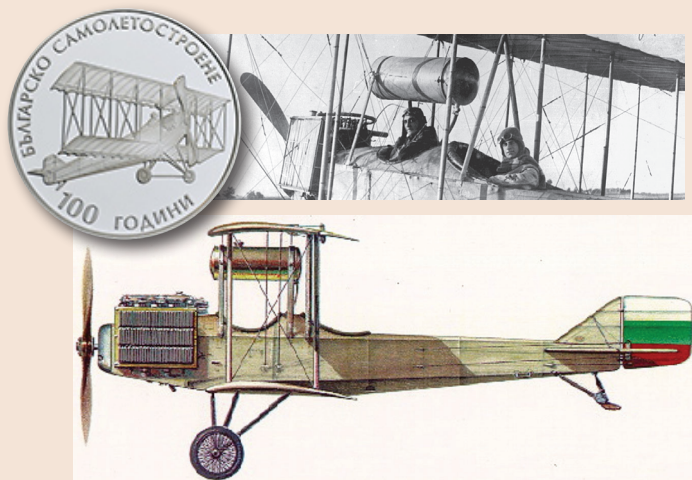
224 км и има десет гари: Русе, Червена вода, Ветово, Разград, Ясеновец, Каменяк, Каспичан, Провадия, Белослав и Варна. В някои от тях дейци от Априлското въстание са били началници и телеграфисти.

Разписанието се следи по слънчеви часовници с голям и тежък варовиков диск, а междугаровата връзка е с телеграф. Първите влакове пътували само денем. Не се допусkali пияни, въоръжени и мръсни пътници, а затвор, окови и дори смърт грозили нарушителите. Имало дамски и мъжки купета, осветявани с маслени лампи, и три класи. Отоплявали се само I и II – със съдове с гореща вода, но те бързо изстивали. При повреда свързвали спрелия влак с телеграфните жици край линията и молили помощ от близките гари, ако проблемът не бил само дерайлиране и наличните инструменти били безсилни.

Но заради лошото строителство влаковете пътували бавно и често дерайлирали, затова след 5 – 6 г. англичаните изоставили линията Русе – Варна и Турция я прехвърлила на австриеците барон фон Хирш от „Източни железници“.

■ Монета

„100 г. българско самолетостроене“, 2015 г.
10 лв., сребро 925/1000

Върху монетата е изобразен първият български самолет, конструиран от международно признатия наш авиоинженер Асен Йорданов. Околоръст има надпис „БЪЛГАРСКО САМОЛЕТОСТРОЕНИЕ“ и „100 ГОДИНИ“.

Бипланът „Йорданов 1“ (или „Експрес“) е първият успешен самолет, дело на българин и лят в България. И други наши сънародници преди него са автори на летателни машини, но за основател на БГ самолетостроенето се смята А. Йорданов.

Още като ученик Асен с баща си – управител на Българската земеделска банка – изработва безмоторен самолет (планер) и прави успешни полети; най-дългият е 12 мин. През Балканската война той решава да построи и моторен самолет. Поръчва части от чужбина, складира ги на тавана и в края на 1914 г. започва да сглобява самолета в бивше ресторантско помещение. Военното министерство отпуска 4-цилиндров 100 к.с. двигател Argus,

а колесникът е взет от пленени самолети.

Бипланът е широк 14 м, дълъг 8,5 и консумира 30 л масло и 120 л гориво за 1 час. Издига се на 500 м за 8 мин., а максималната му скорост е 85 км/ч. Иновация са две автоматично управлявани плоскости между крилата, които стабилизират самолета по хоризонтала.

През юни 1915 г. след 3 пробни полета комисия от Военното министерство пише: „Апаратът е сигурен. Грешки в изчисленията няма. Признава се за изобретение, а Йорданов – за изобретател. Датата 10.VIII.1915 да се счита начало на българското самолетостроене“.

Асен получава стипендия и му възстановяват 1/2 от разходите. Самолетът е изложен в Царския манеж, а сетне е закупен за учебен във Военното училище. Йорданов е предвиждал и по-тежък многомоторен самолет, но го възпира Първата световна война.